2043-0065/002

7.M.02.

MINISTERE DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE

ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE CLASSANT PAR EXTENSION COMME MONUMENT CERTAINES PARTIES DE LA MAISON SISE GRAND-PLACE 9, A BRUXELLES.

Le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

Vu l'ordonnance du 4 mars 1993 relative à la conservation du patrimoine immobilier, notamment les articles 22 et 23;

Vu l'arrêté royal du 19 avril 1977 classant les façades et toitures des immeubles riverains de la Grand-Place de Bruxelles, dont la maison Le Cygne, sise Grand Place 9;

Vu l'arrêté du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale du 20 septembre 2001 entamant la procédure d'extension de classement comme monument à certaines parties de la maison sise Grand-Place 9, à Bruxelles ;

Vu l'avis du collège des bourgmestre et échevins de la Ville de Bruxelles émis le 28 février 2002;

Vu l'avis de la Commission royale des monuments et des sites émis le 7 août 2002;

Considérant que le propriétaire n'a pas émis d'observation dans le délai prévu par l'article 20 de l'ordonnance du 4 mars 1993;

Sur la proposition du Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale et du Secrétaire d'Etat chargé des Monuments et Sites,

ARRETE:

Article 1er - Sont classées comme monument, certaines parties de la maison « Le Cygne » sise Grand-Place 9, à savoir les caves, en ce

MINISTERIE VAN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING TOT UITBREIDING VAN DE BESCHERMING ALS MONUMENT VAN BEPAALDE DELEN VAN HET HUIS GELEGEN GROTE MARKT 9, TE BRUSSEL.

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

Gelet op de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerende erfgoed, inzonderheid op artikelen 22 en 23;

Gelet op het koninklijk besluit van 19 april 1977 houdende rangschikking als monument van de gevels en de bedakingen van de gebouwen grenzend aan de Grote Plaats te Brussel, waaronder het huis De Zwane gelegen Grote Markt 9 ;

Gelet op het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 20 september 2001 houdende instelling van de procedure tot uitbreiding van de bescherming als monument met bepaalde delen van het huis gelegen Grote Markt 9, te Brussel;

Gelet op het advies van het college van burgemeester en schepenen van de stad Brussel uitgebracht op 28 februari 2002;

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen uitgebracht op 7 augustus 2002;

Overwegende dat de eigenaar geen opmerkingen heeft meegedeeld binnen de termijn opgelegd in artikel 20 van de ordonnantie van 4 maart 1993;

Op de voordracht van de Minister-Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en van de Staatssecretaris, belast met Monumenten en Landschappen,

BESLUIT:

Artikel 1 - Worden beschermd als monument bepaalde delen van het huis "de Zwane" gelegen Grote Markt 9, met name de kelders, hierbij

CHANCELLERIE
KANSELARIJ

compris le réseau de caves attenant au corps principal et situé sous les propriétés annexes sises n° 4-8 rue Charles Buls, les mitoyens et la façade arrière, le plafond original du 1er étage du corps principal et sa structure, connus au cadastre de Bruxelles, 1ère division, section A, 2ème feuille, parcelle n°539b, en raison de leur intérêt historique, artistique et esthétique, précisé dans l'annexe I du présent arrêté.

inbegrepen het netwerk van kelderruimten dat aan het hoofdgebouw grenst en zich onder de bijbehorende eigendommen, gelegen Karel Bulsstraat 4-8, ligt, de gemene muren en de achtergevel, het oorspronkelijke plafond van de eerste verdieping van het hoofdgebouw en haar structuur, bekend ten kadaster te Brussel, 1ste afdeling, sectie A, 2de blad, perceel nr 539b, wegens hun historische, artistieke en esthetische waarde, zoals nader bepaald in bijlage I gevoegd bij dit besluit.

Art. 2 - La zone de protection relative au monument décrit dans l'article 1er comprend les voiries, parties de voiries, ainsi que l'ensemble des parcelles ou parties de parcelles reprises dans le périmètre délimité sur le plan figurant à l'annexe II du présent arrêté.

Art. 2 - De vrijwaringszone met betrekking tot het in artikel 1 vermelde monument omvat de wegen, gedeelten van de wegen alsook het geheel van de percelen of gedeelten van de percelen opgenomen in de omtrek, zoals afgebakend op het plan in bijlage II van dit besluit.

Art. 3 – Les conditions particulières de conservation sont les suivantes :
1 - en cas de travaux dans le bâtiment, le maître d'ouvrage est tenu de prendre au préalable toutes les mesures nécessaires à la bonne conservation, au respect et à la mise en valeur de toutes les parties protégées;
2 - la conservation des façades implique le maintien des niveaux qui correspondent à leur typologie;
3 - aucune structure portante nouvelle ne peut prendre appui sur la structure des caves ou percer cette structure;
4 - aucun ancrage ne peut être prévu dans les mitoyens, autre que ceux correspondant à la typologie de l'immeuble ;

Art. 3 - De bijzondere behoudsvoorwaarden zijn de volgende :
1 - bij werken aan het gebouw dient de bouwheer alle voorafgaandelijke voorzorgsmaatregelen te treffen voor de goede bewaring, het respect en het in waarde brengen van alle beschermde delen ;
2 - de bewaring van de gevels houdt in het behoud van de bouwlagen die overeenstemmen met hun typologie ;
3 - geen enkele nieuwe draagstructuur mag steunen op de kelderstructuur of deze structuur openbreken ;
4 - geen enkele verankering mag worden voorzien in de gemene muren dan degene overeenstemmend met de typologie van het gebouw ;

Art. 4 - Le ministre qui a les monuments et sites dans ses attributions est chargé de l'exécution du présent arrêté.

Art. 4 - De minister bevoegd voor de monumenten en landschappen, is belast met de uitvoering van dit besluit.

Bruxelles, le 07 -11- 2002

Brussel, 07 -11- 2002

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale chargé des Pouvoirs locaux, de l'Aménagement du Territoire, des Monuments et Sites, de la Rénovation Urbaine et de la Recherche Scientifique,

De Minister-Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, belast met Plaatselijke Besturen, Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen, Stadsvernieuwing en Wetenschappelijk Onderzoek,

François-Xavier de DONNEA

Le Secrétaire d'Etat à la Région de Bruxelles-

De Staatsecretaris bij het Brussels Hoofdstedelijk

CHANCELLERIE

KANCELARIJ

Capitale chargé de l'Aménagement du Territoire, des Monuments et Sites et du Transport rémunéré des personnes,

Gewest, belast met Ruimtelijke Ordening,, Monumenten en Landschappen en Bezoldigd Vervoer van Personen,

Willem DRAPS

CHANCELLERIE

Copie certifiée conforme

Voor eensluidend afschrift

CHANCELLERIE

Gilles CLAESSON

KANSELARIJ

ANNEXE I A L'ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE CLASSANT PAR EXTENSION COMME MONUMENT CERTAINES PARTIES DE LA MAISON SISE GRAND-PLACE 9, A BRUXELLES.

Réf. cadastrale : 1ère division, section A, 2ème feuille, parcelle n° 539b.

Description sommaire :

Edifiée en 1698 par l'architecte Corneille Van Nerven, la maison du Cygne était à l'origine le domicile privé de Pierre Fariseau. Elle est ensuite devenue, de 1720 à 1793, le siège de la Corporation des Bouchers et a actuellement une affectation commerciale et de logement.

1. Façade

Au cours des années, la façade principale connaît différentes transformations et restaurations. La Corporation des Bouchers l'a rénovée une première fois en 1720. Les révolutionnaires ont certainement démoli une partie des décors à la fin du XVIIIème siècle. En 1842, le perron est remplacé par un degré adouci (l'escalier original ne fut pas restitué par la suite). Mis à part quelques travaux d'entretien ponctuels, la restauration de la façade s'est étalée de 1895 à 1904, sous la direction d'Adolphe Samyn, lors des campagnes de restauration de la Grand-Place au XIXème siècle. A cette occasion, le décor sculpté (le Cygne, les Amours, cartouches, rondes-bosses...) a été restitué d'après le dessin effectué par F.I. De Rons en 1729, le pignon et la charpente du dôme ont été renforcés, les baies ont été refaites et on note également des travaux de dorure, peinture, enduit et vernissage.

2. Parcelle

Occupant une parcelle trapézoïdale qui s'élargit en intérieur d'îlot, l'immeuble est compris entre la maison de L'Etoile et celle des Brasseurs. A l'origine, la parcelle comportait certainement une maison et une cour en intérieur d'îlot. D'après les plans parcellaires du XVIIIème siècle (notamment le plan dressé par Lefebvre d'Archambaut en 1769-74), il semble qu'une annexe était construite à l'arrière, correspondant à la partie gauche (dos tourné à la Grand-Place) des annexes actuelles. Cette annexe était relié à la «Vuyle Straat» (remplacée en 1861 par la rue des Brasseurs) par un petit passage. Ce passage est devenu un long corridor intégré aux espaces bâtis. Actuellement, l'ancienne cour et sa première annexe ont été construites sur plusieurs niveaux.

3. Les différents niveaux

Le corps principal se distribue sur 8 niveaux : caves, rez-de-chaussée, entresol, 1er étage, niveau intermédiaire, 2ème étage et deux niveaux de combles (toiture «à l'impériale»).

Les **caves** s'organisent aujourd'hui en 3 espaces différents : les souterrains anciens sous la maison elle-même, une enfilade de trois pièces à front de la rue Charles Buls (derrière la maison de L'Etoile) et, à l'arrière, un dernier espace transversal. Sous la maison, la cave principale, espace trapézoïdal, conserve son ancien revêtement de sol, ainsi que la majeure partie de sa voûte d'arêtes originale, les doubleaux reposant sur les mitoyens et sur deux piliers. Une grande partie des arêtes est conservée avec des éléments décoratifs moulurés. Les deux anciens piliers sont en brique, avec un tailloir en pierre. A l'arrière de cette cave (travée de gauche), la voûte est perturbée : un escalier de facture récente (probablement des années 1950-60) perce la maçonnerie.

Parallèles à la rue Charles Buls, trois caves en enfilade sont reliées au premier espace souterrain par un sas récent. Il est probable que ces 3 pièces n'appartenaient pas à l'origine au sous-sol de la maison du Cygne (elles se trouvent par ailleurs sous les maisons n°4-8 de la rue Charles Buls). Ces caves sont voûtées de berceaux transversaux, les maçonneries des murs et des voûtes sont anciennes mais elles ont été renforcées en béton. Des anciens soupiraux, toujours visibles, ont été condamnés.

A l'arrière de cette enfilade se situe un troisième espace souterrain, long couloir dont les murs sont anciens (maçonneries de briques rouges et mortier de chaux).

Les dispositions intérieures du **rez-de-chaussée** sont le résultat de transformations récentes (2ème moitié du XXème siècle). Seul le mur mitoyen avec la Maison des Brasseurs témoigne des maçonneries anciennes du bâtiment. Du côté de L'Etoile, le mur a été entièrement refait en 1897, à son emplacement d'origine, lors de la reconstruction de cette dernière maison. La limite arrière de la maison du Cygne est encore perceptible mais il est impossible, dans l'état actuel du bâtiment, de déterminer si la maçonnerie située à l'emplacement de la façade arrière est ancienne ou non. A

l'arrière du bâtiment original, à l'emplacement de l'ancienne cour, diverses annexes de service ont été ajoutées à la fin du XIXème ou au début du XXème siècle, perturbant la lisibilité des volumes d'origine.

Aux **étages**, la superficie est supérieure à celle du rez-de-chaussée, les étages des n° 4-8 de la rue Charles Buls (correspondant aux trois pièces de caves en enfilade) ayant été annexés. En ce qui concerne la maison originelle, la distribution des espaces intérieurs a également été refaite au XXème siècle. Seuls les murs extérieurs de cette maison conservent leur emplacement original et, parfois, leur maçonnerie ancienne. Le mur mitoyen avec la maison de L'Etoile a été reconstruit en 1897, lorsque celle-ci est réédifiée : divers percements sont alors réalisés afin de permettre le passage d'une maison à l'autre aux niveaux de l'entresol et du 1er étage.

Plusieurs escaliers desservent les étages, mais aucun n'est original. Le grand escalier, daté de 1890 (AVB TP 8588), prend son départ au rez-de-chaussée et monte jusqu'au 2ème étage. Il est placé à l'extérieur de la maison d'origine (côté droit), accolé à la façade arrière. Un second escalier remonte aux années 1950-60. Il se situe dans le volume principal, du côté arrière gauche, et présente une révolution changeante depuis les souterrains jusqu'aux combles. Dans les annexes, en fond de parcelle, un escalier a été aménagé récemment.

Au niveau de l'**entresol**, des interventions du XXème siècle ont eu pour but de réaménager l'espace de la maison principale : nouveaux gîtages, cloisons...

Au **1er étage**, la grande salle qui servait de lieu de réunion de la corporation a été dépouillée de sa décoration ancienne, sans doute au XIXème siècle. Le décor actuel se compose de lambris et d'un faux plafond. Au-dessus de ce faux plafond, un vide technique permet d'observer les éléments anciens de la structure originale, telles les poutres et solives du plafond d'origine (hauteur sous plafond à l'origine : 5,30 m). Les cloisons du 1er étage sont également des aménagements du XXème siècle (années 1959-63). Entre le 1er et le 2ème étage, un niveau intermédiaire a été construit dans les années 1950-60, sur la partie arrière du corps principal (ce niveau intermédiaire correspond au vide technique qui se situe dans la partie avant de la maison).

Au **2ème étage**, un appartement a été aménagé en 1972, d'après les plans de l'architecte René Stapels : le cloisonnement de ce niveau s'organise de manière totalement indépendante du reste du bâtiment.

Dans les **combles**, la superficie de la maison originelle est bien conservée. Le parement intérieur de la façade principale (façade originale) a été en partie repris. Quant au pignon arrière, il conserve sa maçonnerie ancienne. Les fermes de charpente originelles, partiellement présentes, ont dû être renforcées et remaniées à diverses reprises par des éléments en bois et en métal. Des cloisons modernes ont recoupé l'espace intérieur, mais l'escalier semble être à son emplacement d'origine. Au dernier niveau, une structure métallique moderne supporte la toiture «à l'impériale» et le belvédère qui couronne la partie avant de la toiture.

A l'arrière du corps principal, de nombreuses annexes ont été ajoutées à la fin du XIXème ou dans le courant du XXème siècle. Sur l'espace de la cour se sont construits différentes annexes et des locaux de service : ces divers volumes ont déjà été remaniés (murs et toitures refaits, surélévation de certaines parties annexes...).

Intérêt présenté par le bien selon les critères définis à l'article 2, 1° de l'ordonnance du 4 mars 1993 relative à la conservation du patrimoine immobilier :

Intérêt historique et esthétique

Depuis 1998, l'ensemble architectural de la Grand-Place de Bruxelles est inscrit sur la Liste du patrimoine mondial de l'UNESCO, une reconnaissance sur le plan international de sa valeur exceptionnelle.
Pour permettre une valorisation optimale de ce patrimoine, l'Unesco a recommandé d'étendre la protection légale de la Grand-Place à tous les éléments présentant encore un intérêt historique et esthétique.

En août 1695, le Maréchal de Villeroi, chef des armées de Louis XIV, bombarda le centre de Bruxelles. Les bombes et obus incandescents provoquèrent des incendies ravageants la Grand-Place dont il ne resta pratiquement plus rien.

CHANCELLERIE

Centre géographique et économique de la ville, la Grand-Place devint rapidement le principal enjeu de la vague de reconstruction entamée immédiatement au lendemain du désastre. De cette époque, qui constitue pour Bruxelles un des événements les plus marquants sur le plan historique et urbanistique, la maison n°9 constitue un témoin privilégié.

La maison du Cygne conserve ses volumes extérieurs. A l'intérieur, les dispositions anciennes ont disparu mais les souterrains gardent leurs fondations et leur voûtement originel (supports décorés). Dans les combles, la charpente, même renforcée, affiche une typologie unique pour l'ensemble de la Grand-Place. Son intérêt technique s'ajoute donc au côté esthétique. On ne peut pas non plus oublier la présence des anciens gîtages, cachés par les faux-plafonds actuels mais encore visibles dans le vide technique au-dessus du faux plafond du 1er étage.

Vu pour être annexé à l'arrêté du 07-11-2002

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale chargé des Pouvoirs locaux, de l'Aménagement du Territoire, des Monuments et Sites, de la Rénovation Urbaine et de la Recherche Scientifique,

François-Xavier de DONNEA

Le Secrétaire d'Etat à la Région de Bruxelles-Capitale chargé de l'Aménagement du Territoire, des Monuments et Sites et du Transport rémunéré des personnes,

Willem DRAPS

Copie certifiée conforme
[illegible] 2002

Voor eensluidend afschrift

CHANCELLERIE

Gilles CLAESSON

CHANCELLERIE

BIJLAGE I VAN HET BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING TOT UITBREIDING VAN DE BESCHERMING ALS MONUMENT VAN BEPAALDE DELEN VAN HET HUIS GELEGEN GROTE MARKT 9, TE BRUSSEL

Kadastrale gegevens : .1ste afdeling, sectie A, 2de blad, perceel nr 539b

Beknopte beschrijving :

De Zwane werd in 1698 opgetrokken door Cornelius Van Nerven en was oorspronkelijk de privé-woning van Pierre Fariseau. Later, van 1720 tot 1793, huisvestte het gebouw de zetel van de slagersgilde. Heden heeft het pand commerciële en woonfunctie.

1.Gevel

De hoofdgevel onderging in de loop der jaren verschillende verbouwingen en restauraties. De slagersgilde ondernam een eerste renovatie in 1720. Ongetwijfeld werd een deel van het decor in de late 18de eeuw vernield door revolutionairen. In 1842 verving men het bordes door een minder afgeronde trap (de originele trap werd nadien niet meer gereconstrueerd). Afgezien van enkele plaatselijke onderhoudswerken, vond de gevelrestauratie plaats van 1895 tot 1904, onder leiding van Adolphe Samyn, in het kader van de 19de-eeuwse restauratiecampagnes van de Grote Markt. Bij deze gelegenheid werd het gebeeldhouwde decor (de Zwaan, Putti, cartouches, hoogreliëfs,...) gereconstrueerd op basis van de tekening van F.I. De Rons uit 1729, de topgevel en het gebinte van het koepelvormig dak ondergingen verstevigingswerken, de muuropeningen werden hermaakt en er werden verguld-, schilder-, pleister- en verniswerken uitgevoerd.

2. Perceel

De Zwane is opgetrokken op een trapeziumvormig perceel dat breder wordt aan de binnenkant van het huizenblok. Het huis ligt tussen de Sterre en het Brouwershuis. Het perceel bevatte aanvankelijk zeker een huis en een binnenplaats in het huizenblok. Volgens de 18de-eeuwse perceelplannen (meer bepaald het plan door Lefebvre d'Archambaut uit 1769-74), blijkt dat er zich achteraan een bijgebouw bevond, dat overeenstemt met het linker deel van de huidige bijgebouwen (rug naar de Grote Markt). Dit bijgebouw was verbonden met de Vuyle Straat (in 1861 vervangen door de Brouwersstraat) via een kleine doorgang. De doorgang ontwikkelde zich tot een lange gang die zich integreerde in de bebouwde omgeving. De voormalige binnenplaats en het eerste bijgebouw zijn heden over verschillende bouwlagen bebouwd.

3. De verschillende bouwlagen

Het hoofdgebouw telt acht bouwlagen: kelderverdieping, begane grond, insteekverdieping, eerste verdieping, tussenverdieping, tweede verdieping en twee zolderverdiepingen (koepelvormige bedaking).

De **kelderverdieping** bestaat heden uit drie verschillende ruimten: de oude kelders onder het huis zelf, drie opeenvolgende ruimtes aan de Karel Bulsstraat (achter de Sterre) en, achteraan, een laatste, dwars op de straat geplaatste ruimte. De hoofdkelder, die onder het huis ligt, is een trapeziumvormige ruimte. De oude bevloering en het grootste deel van het oorspronkelijk kruisgewelf – waarvan de gordelbogen op de gemene muren en twee pijlers rusten – bleven er bewaard, net zoals een aantal decoratieve geprofileerde elementen op de ribben. De twee oude pijlers zijn van baksteen en hebben een stenen dekplaat. In het achterste deel van de kelder (linker travee), is het metselwerk van het gewelf onderbroken door een recent aangebrachte trap (waarschijnlijk uit de jaren 1950-60).

De drie opeenvolgende kelderruimten, die parallel met de Karel Bulsstraat lopen, zijn verbonden met de eerste ondergrondse ruimte door een recent aangelegde gang. Waarschijnlijk behoorden deze drie ruimten oorspronkelijk niet tot de kelderverdieping van de Zwane (ze bevinden zich overigens onder de huizen in de Bulsstraat 4-8). De kelders zijn overkluisd door dwarsliggende tongewelven, het metselwerk van de muren en gewelven is oud maar verstevigd door beton. De oude, nog zichtbare, keldergaten zijn dichtgemaakt.

Achter deze rij kelders bevindt zich een derde ondergrondse ruimte, een lange gang met oude muren (metselwerk van rode baksteen en kalkmortel).

De ruimtelijke indeling op de **begane grond** is het resultaat van recente verbouwingswerken (tweede helft van de 20ste eeuw). Enkel de gemene muur met het Brouwershuis vertoont nog oud metselwerk. Aan de kant van de Sterre werd de muur in 1897 volledig heropgebouwd op zijn oorspronkelijke plaats, in het kader van de reconstructie van laatstgenoemd huis. De achterste muur van de Zwane is nog zichtbaar, maar, in de huidige staat van het huis, is het onmogelijk uit te maken of het metselwerk op de plaats van de achtergevel al dan niet van vroegere datum is. Achter het oorspronkelijke gebouw, op de plaats van de oude binnenplaats, werden diverse dienstgebouwen toegevoegd in de late 19de eeuw of de vroege 20ste eeuw. Hierdoor is de leesbaarheid van de oorspronkelijke volumes verstoord.

De oppervlakte van **de verdiepingen** is groter dan die van de begane grond, aangezien de etages van de Karel Bulsstraat 4-8 (die overeenstemmen met de ruimte van de drie opeenvolgende kelders) eraan toegevoegd zijn. Ook de ruimtelijke indeling van het oorspronkelijke huis heeft in de 20ste eeuw wijzigingen ondergaan. Enkel de buitenmuren van het gebouw staan nog op hun oorspronkelijke plaats en vertonen, soms, nog het originele metselwerk. De gemene muur met de Sterre werd heropgebouwd in 1897, bij de reconstructie van het huis. Deze muur werd op verschillende plaatsen geopend om beide huizen met elkaar te verbinden ter hoogte van de insteekverdieping en de eerste verdieping.

Verschillende trappen verbinden de verdiepingen, maar geen enkele is origineel. De grote trap, uit 1890, (SAB OW 8588) vertrekt op de begane grond en loopt tot de tweede verdieping. De trap bevindt zich aan de buitenkant van het oorspronkelijke huis (rechts), tegen de achtergevel. Een tweede trap dateert uit de jaren 1950-60 en bevindt zich in het hoofdvolume, links achteraan. Deze trap, met wisselende omwenteling, loopt van de kelder tot de zolder. In de bijgebouwen, achter op het perceel, bevindt zich een recente trap.

De **insteekverdieping** van het hoofdvolume werd in de 20ste eeuw heringericht en voorzien van onder meer nieuwe balklagen en tussenwanden.

In de grote zaal op de **eerste verdieping**, die vroeger gebruikt werd als vergaderruimte van de gilde, is de oorspronkelijke decoratie volledig verdwenen, wellicht in de 19de eeuw. De huidige aankleding bestaat uit lambriseringen en een loos plafond. De technische ruimte onder dit plafond laat toe de oude elementen van de originele structuur te observeren, zoals de moer- en kinderbalken van het oorspronkelijke plafond (hoogte tot aan het oorspronkelijke plafond: 5,30 m). De tussenmuren op de eerste verdieping zijn eveneens 20ste-eeuwse toevoegingen (jaren 1959-63). Tussen de eerste en tweede verdieping werd in de jaren 1950-60 een tussenverdieping gebouwd, in het achterste deel van het hoofdgebouw (deze verdieping stemt overeen met de technische ruimte die zich in het voorste deel van het huis bevindt).

Op de **tweede verdieping** werd in 1972 een appartement ingericht volgens de plannen van de architect René Stapels: de tussenmuren op deze etage stemmen dan ook niet overeen met die in de overige bouwlagen.

Op de **zolderverdieping** bleef de oppervlakte van het oorspronkelijke huis goed bewaard. Het binnenparement van de hoofdgevel (oorspronkelijke gevel) is gedeeltelijk hersteld. Het oude metselwerk van de achtertopgevel bleef bewaard. De spanten van het oude gebinte, die nog gedeeltelijk aanwezig zijn, werden herhaaldelijk gewijzigd en versterkt met elementen van hout en metaal. Moderne tussenwanden hebben de ruimte onderverdeeld, maar de trap lijkt nog op zijn oorspronkelijke plaats te staan. Een moderne metalen structuur schraagt het koepelvormige dak en de belvédère die het voorste deel van het dak bekroont.

Achter het hoofdgebouw werden tal van bijgebouwen opgetrokken in de late 19de eeuw of in de loop van de 20ste eeuw. Op de binnenplaats bevinden zich verschillende bijgebouwen en dienstruimten, die allemaal al wijzigingen hebben ondergaan (muren en daken hersteld, verhoging van bepaalde bijgebouwen,...).

Belang van het goed volgens de criteria, bepaald in artikel 2, 1° van de Ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerende erfgoed :

Historische en esthetische waarde

Het architecturaal geheel dat de Grote Markt van Brussel vormt, is sinds 1998 ingeschreven op de Lijst van het Werelderfgoed van de UNESCO, een internationale erkenning van haar uitzonderlijke waarde.

Om dit stuk erfgoed op optimale wijze tot zijn recht te kunnen brengen, heeft de UNESCO aanbevolen de wettelijke vrijwaring van de Grote Markt uit te breiden met alle elementen die nog een historische en esthetische waarde bezitten.

In augustus 1695 bombardeerde maarschalk de Villeroi, bevelhebber van het leger van Lodewijk XIV, het centrum van Brussel. De brandende bommen en kanonskogels veroorzaakten een verwoestende brand op de Grote Markt, die nagenoeg volledig in de as werd gelegd.

De Grote Markt was het geografische en economische centrum van de stad en vormde ook de belangrijkste inzet tijdens de wederopbouw die vlak na de ramp werd aangevat. Het huis op de Grote Markt 9 is een bevoorrechte getuige van deze periode, die voor Brussel één van de markantste historische en stedenbouwkundige gebeurtenissen vormt.

De Zwane heeft zijn volumes aan de buitenzijde behouden. Binnen is de oude ruimtelijke indeling verdwenen maar de kelders bewaren nog hun funderingen en hun oorspronkelijke overwelving (dragers met decoratie). Het gebinte op de zolder vertoont, zelfs verstevigd, een typologie die uniek is voor de hele Grote Markt. Naast een esthetische waarde, bezit het gebouw ook een technische waarde. Bovendien bleven onder de loze plafonds de oude balklagen bewaard, zichtbaar in de technische ruimte boven het loze plafond op de eerste verdieping.

Gezien om te worden gevoegd bij het besluit van 07 -11- 2002

De Minister-Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, belast met Plaatselijke Besturen, Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen, Stadsvernieuwing en Wetenschappelijk Onderzoek,

François-Xavier de DONNEA

De Staatsecretaris bij het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen en Bezoldigd Vervoer van Personen,

Willem DRAPS

Copie certifiée conforme

Voor eensluidend afschrift

CHANCELLERIE

Gilles CLAREBOUT

KANSELARIJ

KANSELARIJ

ANNEXE II A L'ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE CLASSANT PAR EXTENSION COMME MONUMENT CERTAINES PARTIES DE L'IMMEUBLE SIS GRAND-PLACE 9, A BRUXELLES

BIJLAGE II VAN HET BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING TOT UITBREIDING VAN DE BESCHERMING ALS MONUMENT VAN BEPAALDE DELEN VAN HET GEBOUW GELEGEN GROTE MARKT 9, TE BRUSSEL.

DELIMITATION DE LA ZONE DE PROTECTION

AFBAKENING VAN DE VRIJWARINGSZONE

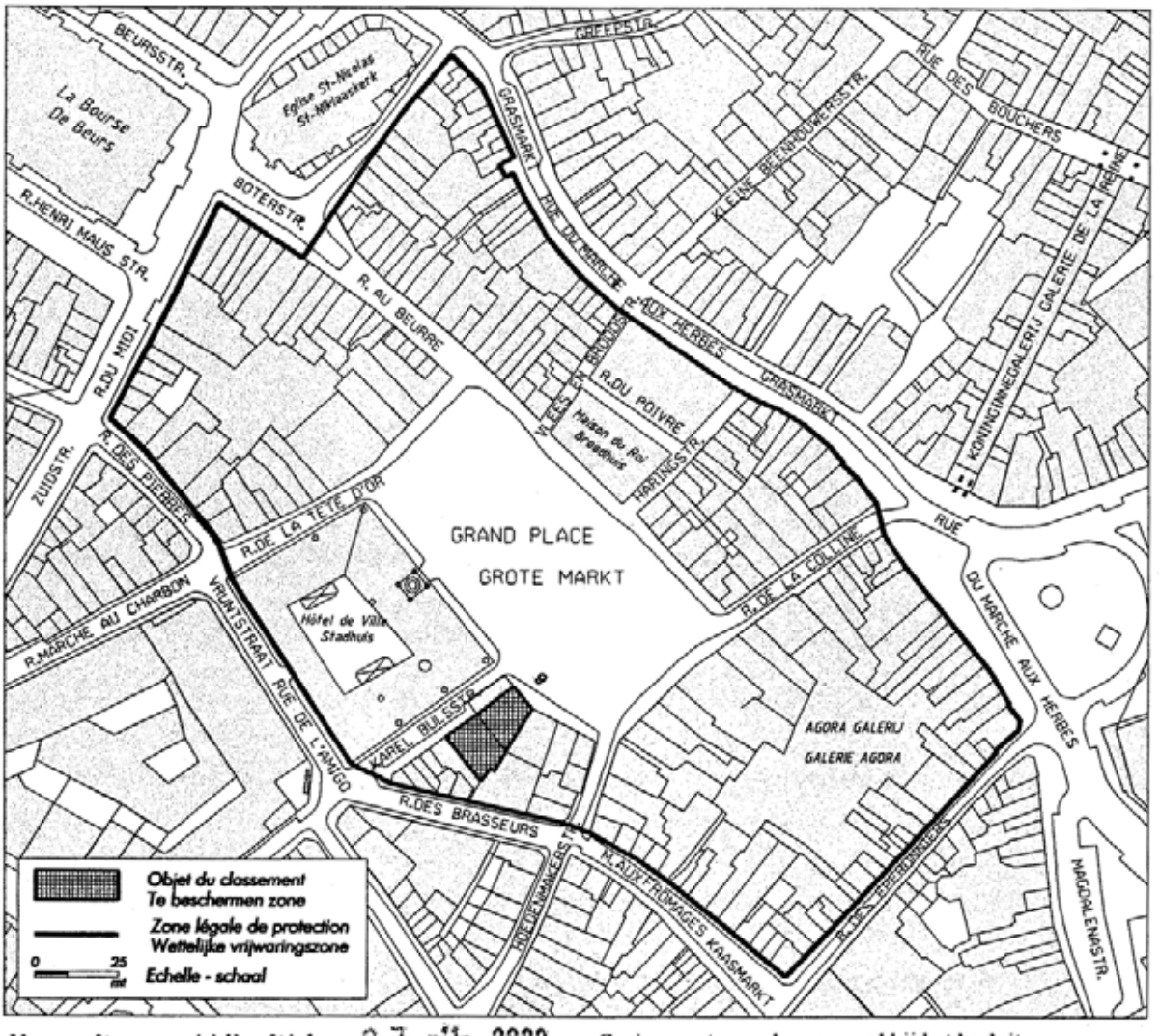

Vu pour être annexé à l'arrêté du 07 -11- 2002

Gezien om te worden gevoegd bij het besluit van 07 -11- 2002

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale, chargé des Pouvoirs locaux, de l'Aménagement du Territoire, des Monuments et Sites, de la Rénovation urbaine et de la Recherche scientifique,

De Minister-Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, belast met Plaatselijke Besturen, Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen, Stadsvernieuwing en Wetenschappelijk Onderzoek,

François-Xavier de DONNEA

Le Secrétaire d'Etat à la Région de Bruxelles-Capitale, chargé de l'Aménagement du Territoire, des Monuments et Sites et du Transport rémunéré des personnes,

De Staatssecretaris bij het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen en Bezoldigd Vervoer van Personen,

Willem DRAPS

Copie certifiée conforme
Voor eensluidend afschrift
CHANCELLERIE
KANSELARIJ